

Notitie bij de perspectiefnota 2019-2022 betreffende de meicirculaire 2018

Aan: De gemeenteraad van Dalfsen
Van : College van B&W
Datum: 18 juni 2018
Betreft: Meicirculaire Gemeentefonds 2018

Inleiding

In de perspectiefnota 2019-2022 staat in hoofdstuk 1 aangegeven dat we uw raad via een afzonderlijke notitie informeren over de doorrekening van de meicirculaire. 31 mei jl. is de meicirculaire openbaar gemaakt. Doordat de maartcirculaire is verwerkt als een informatieve circulaire, zal in deze notitie worden ingegaan op de afwijkingen ten opzichte van de septembercirculaire 2017.

In de perspectiefnota is op blz. 48 het effect van de maartcirculaire opgenomen. Ondanks dat de meicirculaire maar twee maanden na de maartcirculaire volgt, valt er veel te melden. Voor de eerste jaren pakt e.e.a. positief uit voor Dalfsen. Vanaf 2021 negatief.

De uitkomsten zijn (tabel1):

Effecten meicirculaire 2018 en de gevolgen voor de perspectiefnota					
	2018	2019	2020	2021	2022
Netto effect meicirculaire	816.000	790.000	323.000	-163.000	-638.000
Saldo na bestuursrapportage/ppn blz. 48	-1.127.000	-2.235.600	-1.005.600	158.900	1.327.900
Saldo perspectiefnota na meicirculaire	-311.000	-1.445.600	-682.600	-4.100	689.900

Voorstel:

We stellen u voor deze notitie in aanvulling op de perspectiefnota 2019-2022 vast te stellen en de financiële consequenties met de perspectiefnota 2019-2022 te verwerken in de meerjarenbegroting.

Terugblik maartcirculaire

Normaal is de meicirculaire de belangrijkste van de drie circulaires die jaarlijks verschijnen. In maart 2018 hebben we al een tussentijdse circulaire gehad. Dit naar aanleiding van het sluiten van het InterBestuurlijk Programma (IBP). De belangrijkste kernboodschappen zijn:

1. Een optimale samenwerking tussen de overheden, zodat er voor belangrijke maatschappelijke opgaven een gezamenlijke en effectieve aanpak tot stand komt.
2. De ontwikkeling van het gemeentefonds voor de periode 2019-2022 is positief
3. Kanttekeningen: de gemeente is ook aan zet.

De forse accres ontwikkeling en de overheveling van de integratie uitkeringen WMO en het Sociaal Domein spelen een dominante rol. Daarnaast de grote onzekerheid op vraag: 'Wat komt er op ons af?' Over de maart circulaire bent u separaat geïnformeerd.

Meicirculaire: effecten gemeentefonds (tabel 2):

Gemeentefonds incl. SD	2018	2019	2020	2021	2022
Meicirculaire 2018	34.136.000	35.082.000	36.140.000	37.048.000	37.763.000
Septembercirculaire 2017	33.145.000	33.561.000	33.941.000	34.324.000	*34.324.000
Afwijking	991.000	1.521.000	2.199.000	2.724.000	3.439.000

Algemeen: Geldstromen binnen het gemeentefonds

	2018	2019
Algemene Uitkering	58 %	83 %
IU Sociaal Domein en huishoudelijk hulp	38 %	14 %
Overig IU/DU	4 %	3 %

Door de overheveling van de Integratie Uitkering Sociaal Domein naar de algemene uitkering is de analyse op de ontwikkeling van het 'gesloten systeem van de integratie uitkering sociaal domein' binnen het gemeentefonds vanaf 2019 niet meer 1 op 1 te maken. De opbouw vanaf 2019 vindt ook plaats via verschillende (nieuwe en nog te ontwikkelen) maatstaven.

In deze notitie noemen we de belangrijkste zaken (hoofdpijnen) die invloed hebben gehad op de uitkomsten van de meicirculaire (en maartcirculaire). In de tabellen wordt de afwijking van het totale gemeentefonds weergegeven. Tevens doen we daarbij een voorstel tot het opnemen van stelposten die tegenover de algemene uitkering komen te staan, zodat we kunnen volstaan met één gecombineerde toelichting voor beide onderdelen.

Toelichting afwijking gemeentefonds in cijfers (tabel 3):

Afwijking gemeentefonds	2018	2019	2020	2021	2022
1. Accres	372.000	1.581.000	2.587.000	3.404.000	4.244.000
2. Overheveling WMO en SD en ontwikkeling	343.000	472.000	601.000	703.000	687.000
3. Ontwikkeling nieuwe subclusters SD			-401.000	-717.000	-1.050.000
4. Plafond BTW-compensatiefonds		-601.000	-758.000	-851.000	-1.005.000
5. Uitkeringsbasis en maatstaven	163.000	85.000	186.000	247.000	364.000
6. Verhoogde asielinstroom	65.000				
7. Knelpunten SD	-129.000				
8. Innovatieve aanpak energiebesparing	149.000				
9. Schulden en armoede	29.000	24.000	24.000		
10. Armoedebestrijding kinderen		5.000	5.000	5.000	5.000
11. Veilig Thuis	-16.000	-45.000	-45.000	-67.000	-67.000
12. Referendum	10.000				
13. Maatschappelijke begeleiding	5.000				
14. Afronding					261.000
Totaal afwijking	991.000	1.521.000	2.199.000	2.724.000	3.439.000

Voorstel tot het opnemen van stelposten voor de posten genoemd onder 1, 4, 8, 9, 12, 13, en 15. (tabel 5):

Op te nemen stelposten	2018	2019	2020	2021	2022
1. Stelpost l/p comp. met name SD			-250.000	-500.000	-750.000
4. Plafond BTW-compensatiefonds		400.000	300.000	200.000	100.000
8. Innovatieve aanpak energiebesparing	-149.000				
9. Schulden en armoede		-24.000	-24.000		
12. Referendum	-10.000				
13. Maatschappelijke begeleiding	-5.000				
15. A&O fonds bijdrage	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
Totaal stelposten	-175.000	365.000	15.000	-311.000	-661.000

Toelichting:

1. Accres

Het rijk gaat verder met de normeringssystematiek 'samen de trap op en af'. Wel wijzigt met ingang van 2018 de basis onder de normeringssystematiek. Ook de Sociale Zekerheid en de Zorg maken onderdeel uit van het normeringssysteem om een bredere basis te vormen voor een stabielere ontwikkeling van het gemeentefonds.

De belangrijkste verklaringen voor de sterke stijging van het accres zijn:

- de beleidsintensiveringen door het kabinet Rutte III;
- toepassen van een hogere loon/prijs mutatie;
- autonome groei.

Stelpost accres

In de perspectiefnota is al rekening gehouden met een loon- en prijs index (zie blz. 21 1.4 en 1.22). Door de overheveling van het sociaal domein moet er vanaf 2020 ook ruimte zijn om deze budgetten te indexeren. Om die reden kunnen we nu naar verwachting met een lagere stelpost volstaan. Hierbij wordt geen rekening gehouden met volumegroei.

2. Overheveling Sociaal Domein en Wmo 2007

Een aantal onderwerpen die vallen binnen het sociaal domein en de WMO (huishoudelijk hulp) worden vanaf 2019 aan de algemene uitkering toegevoegd. Het integreerbare deel gaat daarmee ook deel uitmaken van de 'samen de trap op en af' methode. De volgende onderdelen worden toegevoegd:

- IUSD WMO, alle onderdelen met uitzondering van Beschermd wonen;
- IUSD Jeugdhulp, alle onderdelen met uitzondering van Voogdij/18+ ;
- IUSD Participatie, onderdeel Re-integratie klassiek;
- IU Wmo 2007, met name huishoudelijk hulp.

De huidige Integratie Uitkering Sociaal domein houdt met ingang van 2019 op te bestaan. Het inweven van die gelden in de maatstaven van de algemene uitkering is technisch gezien een zeer omvangrijke operatie. Er komen 26 maatstaven bij in de algemene uitkering. De herverdeeffecten vallen mee. Voor Dalfsen geeft dit een nadeel van € 1.700.

De volgende onderdelen van de Integratie-uitkering Sociaal domein worden nog niet overgeheveld:

- IUSD Wmo 2015 onderdeel Beschermd wonen (alleen voor centrum gemeenten);
- IUSD Jeugd onderdeel Voogdij/18+;
- IUSD Participatie onderdelen: voorheen Wajong en WSW regulier werk.

De niet overgehevelde onderdelen van de integratie uitkering sociaal domein (tabel 4):

Integratie uitkering sociaal domein vanaf 2019	2019	2020	2021	2022
Participatie	2.867.000	2.735.000	2.649.000	2.545.000
Voogdij/18+	823.000	823.000	823.000	823.000
Integratie uitkering sociaal domein vanaf 2019	3.690.000	3.558.000	3.472.000	3.368.000

De verwachting is dat deze onderdelen in 2020 worden overgeheveld.

Voor 2018 is de loon- en prijsbijstelling toegekend en enkele basisgegevens zijn aangepast.

3. Ontwikkeling nieuwe subclusters

In de circulaire is een technische correctie gemaakt voor de ontwikkeling van nieuwe subclusters voor met name de integratie van het sociaal domein in het gemeentefonds. Voor het integreerbare deel werd bij de maartcirculaire nog geen rekening gehouden met de indexatie van de voormalige sociaal domein middelen. In de meicirculaire is de overheveling technisch verwerkt. Zou de uitkeringsfactor niet verlaagd worden dan zou een hoger accres verdeeld worden dan beschikbaar is.

4. Plafond BTW compensatiefonds

Tot nu ontvingen we een voorschot op de inschatting in welke mate de declaraties van gemeenten onder het BCF-plafond blijven. Die bedragen liepen fors op voor de komende jaren. Er komt nu een andere regeling. Met ingang van 2019 worden de opgenomen voorschotten volledig afgeraamd. Jaarlijks wordt op basis van de laatste inzichten bij de septembercirculaire van het jaar een nieuw voorschot gegeven. Dat voorschot wordt vervolgens afgerekend bij de meicirculaire in het volgende jaar. Als overgangsregeling blijft het voorschot van 2018 overeind. Bijstelling vindt plaats in september 2018, terwijl afrekening volgt bij de meicirculaire 2019.

Stelpost plafond BTW compensatiefonds

De VNG gaat er vanuit dat er uiteindelijk minder in het gemeentefonds gestort wordt door de toename van investeringen. Daarom hebben we tegenover de mutatie in de Algemene Uitkering, een lagere stelpost opgenomen.

5. Uitkeringsbasis en maatstaven

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende bedrag per eenheid. De som van deze producten wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. In de meicirculaire wordt jaarlijks voor de maatstaf ozb, de WOZ-waardering de rekentarieven aangepast. De actuele waarden zijn ingevoerd. Ook andere ontwikkelingen binnen de gemeente zoals het aantal inwoners en aanwezige bebouwing, maar ook bijvoorbeeld het aantal ww-b-ers is aangepast.

6. Verhoogde asielstroom

Gemeenten ontvangen extra middelen voor de kosten die zij maken voor vergunninghouders (werk en integratie, onderwijs en zorg). In 2016 heeft een uitname uit het gemeentefonds plaatsgevonden voor de jaren 2016 en 2017. Voor 2017 is € 26.000 ontvangen voor de vergunninghouders die in november en december 2017 zijn gehuisvest. Voorgesteld wordt om het bedrag voor 2017 budget neutraal te verwerken, zodat de extra middelen ingezet kunnen worden voor werk en integratie, onderwijs en zorg. Het bedrag van 2017 ziet u niet terug in de tabel omdat de inkomst in 2018 over 2017 plaatsvindt.

De decentralisatie-uitkering Verhoogde asielinstroom- partieel effect is niet volledig aan de gemeenten uitgekeerd. Er resteert nog een bedrag dat terugkomt in de algemene uitkering. Voor Dalfsen een voordeel van € 65.000.

7. Knelpunten SD

In het IBP is afgesproken om een tijdelijke voorziening te treffen voor gemeenten, die met forse tekorten geconfronteerd worden bij de uitvoering van de taken in het sociaal domein. Het gaat alleen om het uitkeringsjaar 2018 waarbij de gezamenlijke gemeenten voor de helft een bijdrage doen vanuit het gemeentefonds en de andere helft door het ministerie VWS beschikbaar wordt gesteld. Voor zover bekend, kan Dalfsen naar verwachting geen beroep op deze tijdelijke voorziening doen.

8. Innovatieve aanpak energiebesparing

Het programma "Innovatieve aanpakken energiebesparing bestaande koopwoningen" heeft tot doel aanpakken te realiseren die de energetische verduurzaming van de particuliere woningvoorraad versnellen. Gemeenten hebben samen met allianties van het (lokaal) bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties aanvragen ingediend om ondersteuning te krijgen voor hun innovatieve idee. Het uiteindelijke doel is (stapsgewijs) de particuliere woningvoorraad naar energieneutraal te renoveren. Voor Dalfsen vallen deze middelen binnen het project Energie Neutraal Renoveren.

Stelpost innovatieve aanpak energiebesparing

Bij het opstellen van de ramingen voor dit onderdeel is reeds rekening gehouden met de extra inkomsten van het rijk. Het opnemen van een stelpost is dan ook noodzakelijk.

9. Schulden en armoede

Ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schulden beleid stelt het kabinet voor drie jaar geld ter beschikking voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen. De middelen worden ingezet om een impuls te kunnen geven aan de verbetering van de toegang tot en de effectiviteit van de gemeentelijke schuldhelpverlening en versterking van de lokale regie van het armoedebeleid. Voorgesteld wordt om deze budgetneutraal op te nemen.

10. Armoede bestrijding kinderen

In 2017 is structureel geld beschikbaar gekomen voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Dit bedrag is nu geactualiseerd. Op basis van de informatie van de eenheid hoeft deze actualisatie niet te worden toegevoegd aan het budget.

11. Veilig Thuis

Met de aanscherping van de Wet Meldcode en de radarfunctie Veilig Thuis wordt de taak van Veilig Thuis verder geïntensiveerd. De kosten hiervoor worden door de gemeentenen via het gemeentefonds ingebracht en toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang, zodat het geld terechtkomt bij de centrumgemeenten die de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

12. Referendum

Gemeenten ontvangen gelden voor het organiseren van het raadgevend referendum over de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten dat is gehouden op 21 maart jl.

Stelpost referendum

Voorgesteld wordt om dit onderdeel budgetneutraal op te nemen.

13. Maatschappelijke begeleiding

Het college is verantwoordelijke om te voorzien in de maatschappelijke begeleiding van inburgering plichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Per inburgering plichtige asielmigrant wordt € 2.370 beschikbaar gesteld. Voorgesteld wordt om deze budgetneutraal op te nemen.

14. Afronding

Dit betreft de afronding in 2022. In eerste instantie zetten we de jaarschijf 2021 over naar 2022. De afwijking is onder deze post opgenomen.

15. Stelpost A&O-fonds bijdrage

Verwacht werd dat in de meicirculaire een bijdrage in het gemeentefonds zou komen, omdat voorheen de nota van A+O Fonds rechtstreeks door de gemeentefonds werd betaald. In de CAO is afgesproken dat gemeenten de nota rechtstreeks betalen aan het A+O fonds. Vervolgens krijgen wij een hogere bijdrage van het gemeentefonds. Dit is echter al in de meicirculaire 2017 verwerkt, maar niet voor dit onderdeel. Daarom wordt voorgesteld om deze uitgave alsnog op te nemen.

Uitgaande van bovengenoemde mutaties en stelposten leidt dit tot het volgende overzicht (tabel 6):

Effecten gemeentefonds	2018	2019	2020	2021	2022
Begroting 2018-2021 gemeentefonds	33.145.000	33.561.000	33.941.000	34.324.000	
In PPN maartcirculaire (blz. 48)		1.046.000	1.921.000	2.606.000	3.466.000
Gemeentefonds na verwerking PPN	33.145.000	34.607.000	35.862.000	36.930.000	37.790.000
Gemeentefonds meicirculaire 2018	34.136.000	35.082.000	36.140.000	37.048.000	37.763.000
Afwijking meicirculaire en ppn	991.000	475.000	278.000	118.000	-27.000
Op te nemen stelposten	-175.000	365.000	15.000	-311.000	-661.000
Effect meicirculaire tov september 2017	816.000	840.000	293.000	-193.000	-688.000
Correctie ppn blz 48 tegenvallend accres		-50.000	30.000	30.000	50.000
Netto effect meicirculaire	816.000	790.000	323.000	-163.000	-638.000
Totaal resultaat 1e berap/perspectiefnota	-1.127.000	-2.235.600	-1.005.600	158.900	1.327.900
Saldo perspectiefnota na meicirculaire	-311.000	-1.445.600	-682.600	-4.100	689.900

Totaal opbouw gemeentefonds (tabel 7):

Gemeentefonds meicirculaire 2018	2018	2019	2020	2021	2022
Gemeentefonds excl. IU sociaal domein	23.102.000	31.393.000	32.582.000	33.576.000	34.395.000
Integratie uitkering sociaal domein	11.034.000	3.689.000	3.558.000	3.472.000	3.368.000
Totaal gemeentefonds	34.136.000	35.082.000	36.140.000	37.048.000	37.763.000

Overige mededelingen meicirculaire 2018

Lagere apparaatskosten door opschalingskorting

Voor 2023 is opnieuw een korting opgenomen voor lagere apparaatskosten. Dit komt voort uit het vorige kabinet en bedoeld om de lagere overheden door samenvoeging 'op te schalen' tot gemeenten van minstens 100.000 inwoners. Bij de onderhandelingen rond het IBP zijn verwoede pogingen gedaan om deze korting van de tafel te krijgen. Voor Dalfsen blijft dit nog buiten beeld omdat de perspectiefnota voor een periode van 4 jaar verder kijkt.

Rechtmatigheidsverantwoording door het college van B&W

In de meicirculaire 2017 is het voornemen al aangekondigd om de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders voor een rechtmatig financieel beheer duidelijker in de regelgeving te markeren door hen te verplichten in de jaarrekening een verantwoording op te nemen over de rechtmatigheid van de baten, lasten en de balansmutaties. De verwachting is dat deze verplichting met ingang van het verslagjaar 2021 zal kunnen ingaan.

<p>Voorstel: deze notitie in aanvulling op de perspectiefnota 2019-2022 vast te stellen en de financiële consequenties samen met de perspectiefnota te verwerken in de meerjarenbegroting.</p>
